7. Kushnir A. S. Kryterii, pokaznyky ta rivni sformovanosti hotovnosti maibutnikh uchyteliv filolohichnykh spetsialnostei do zastosuvannia SMART-tekhnolohii u profesiinii diialnosti [Criteria, indicators and levels of formation of the readiness of future teachers of philological specialties to apply SMART-technologies in professional activity]. *Pedahohichni nauky*. 2018. Vyp. 85. T. 1. S. 119–123. [in Ukrainian].
8. Protska S. M. Kompiuterno oriientovana metodyka formuvannia profesiino-pedahohichnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv-filolohiv : dys. … kand. ped. nauk: 13.00.10 / [Computer-based methodology for developing the professional pedagogical competence of future teachers-philologists]. Instytut informatsiinykh tekhnolohii i zasobiv navchannia NAPN Ukrainy. Kyiv, 2019. 304 s. [in Ukrainian].
9. Dehnbostel P. Informal learning: work experience and skills acquisition from a vocational pedagogical point of view [Informal learning: work experience and skills acquisition from a pedagogical point of view]. URL: http://www.swa-programm.de/tagungen/neukirchen/vortrag_dehnbostel.pdf [in German].
10. Enggruber R., Bleck Ch. Models of competence assessment in employment and educational theory discourse – with special consideration of gender mainstreaming [Models of competence assessment in the employment and educational theory discourse – with special consideration of gender mainstreaming]. URL: www.equal-sachsen-sozialwirtschaft.de/download/Modelle_sum.pdf [in German].

Bosa V. P. Criteria for assessing the quality of training of future philologists

The article presents the results of the analysis of the problem of assessing the quality of vocational training of future philologists and measuring the level of professional competence of students as the expected result of vocational training. Analysis of approaches to assessing the quality of vocational training of students in the philological field; the tendency of searching for instruments to assess the quality of higher education and to ensure its effectiveness through experimental testing of educational forms, methods and tools. A system of criteria, indicators and levels of professional competence of future philologists has been designed. A conclusion has been reached on the universality of the approaches to the identification of criteria because of their harmonization with the structure of professional competence, which includes: personal characteristics of objectives, motives, interests in professional activity; conformity of students’ professional knowledge with the chosen professional field; formation of professional skills, skills and competences of future specialists; character of self-esteem of young people with the level of their own readiness and competence. Accordingly, the objective, knowledge, action and reflexive criterion of professional competence of future philologists is described. The objective criterion is the existence of conscientious aims, motives and interests for acquiring professional competence. The knowledge criterion characterizes the level of professional knowledge of future philologists. The performance criterion presupposes the ability to be creative in the performance of training-oriented tasks, the ability to apply theory in practice. The reflexive criterion reveals the features of self-esteem by future philologists of the level of their professional competence and the corresponding plan of her studies competence – high (creative), medium (productive), sufficient (reproductive), low (adaptive).

Key words: *professional training, quality of professional training, professional competence, criteria, indicators, levels, levels of professional competence, future philologists.*

УДК 378.371.134:37.025.8
DOI https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.76.04

Бурчак С. О.

ТВОРЧІ (КРЕАТИВНІ) ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Статтю присвячено визначенню творчих (креативних) форм і методів контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в педагогічному університеті. На сторінках публікації наведено сучасний стан якості освіти, дані міжнародних організацій, які доводять, що рівень розвитку творчого мислення фахівців, їхньої творчої діяльності, логічного мислення, критичного й оригінального мислення є недостатнім. Тому саме контроль виступає невід’ємним компонентним складником процесу діагностування освітніх досягнень здобувачів вищої освіти і є одним із найефективніших засобів визначення якісних і кількісних параметрів навчання в університеті. Крім того, у публікації наведено аналіз поглядів науковців на види і форми традиційного контролю в закладах освіти, його функції і принципи.

Значну увагу в публікації присвячено особливостям контролю начальних досягнень здобувачів вищої освіти, який позитивно впливає на розвиток їхньої творчості. Так, у статті наведено основні методи контролю, які часто використовуються у процесі професійної підготовки педагогів і є актуальними в рамках розвитку їхньої творчості (спостереження за освітньою діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, графічна перевірка, практичний контроль, тестування тощо). Запропоновано чотири основні види контролю, які традиційно використовуються в умовах педагогічного університету (попередній, поточний, періодичний, підсумковий), які є актуальними в рамках реалізації авторської моделі і не можуть бути відірвані від процесу розвитку творчості майбутніх учителів математики.

У рамках реалізації авторської моделі представлено, крім традиційних заходів контролю, інтерактивні, творчі (креативні), що здебільшого спрямовані на здобуття знань, використання діалогових форм спілкування, як-от:

прескконференція, дискусія, обговорення-виступ, повідомлення-огляд, реферат – аналіз ситуацій, відгук-рецензія, звіт-доповідь, аукціон знань, тренінг та інші методи, що виступають засобами творчого контролю в інтерактивному освітньому процесі педагогічного університету.

Ключові слова: *контроль, здобувачі вищої освіти, педагогічний університет, творчі методи, вища школа, педагогічні працівники.*

Проблема якості освіти нині набуває великого значення в міжнародних рамках, оскільки неосвіченість майбутніх фахівців значно знижує науково-технічний прогрес як у кожній конкретній країні, та і в усьому світі. Причиною зазначених недоліків є відставання наявної системи контролю й управління від поступального руху школи, зокрема й вищої. Тому організація контролю освітньої діяльності є дуже вагомою методичною проблемою для педагогів, а нині набуває особливої актуальності як у зв'язку із входженням України в освітній європейський простір, упровадженням єдиного стандарту оцінювання результативності освітнього процесу, так і в рамках нашого науково-педагогічного дослідження. Контроль, що виступає невід'ємним компонентним складником процесу діагностування освітніх досягнень здобувачів вищої освіти, є одним із найефективніших засобів визначення якісних і кількісних параметрів навчання в університеті [1].

Цікавими в рамках нашого дослідження є роботи І. Волощука, С. Гончаренка, М. Євтуха, І. Зязюна, О. Киричука, Н. Ничкало, О. Савченко, А. Степанюк та інших, у яких розглядаються проблеми контролю, розвитку індивіда, пізнавальних і творчих здібностей тощо. Аналіз наукових праць даних авторів показує, що проблема контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти розглядається в сучасних літературних джерелах передусім з метою визначення рівня засвоєння здобувачами знань, умінь і навичок згідно з вимогами освітньої програми підготовки бакалаврів і магістрів.

Так, В. Ягупов розглядає контроль як процес, що проходить у три етапи: *порівняння* (зіставляння отриманих результатів із нормою); *оцінювання* (якісна оцінка знань, умінь і навичок); *нормування* (переведення якості знань у числове значення – бали) [5]. У своїх наукових працях Л. Романишина доходить висновку, що сутність будь-якого контролю полягає у співвідношенні одержаних освітніх результатів із поставленими цілями [4].

Під час реалізації авторської моделі системи розвитку творчості майбутніх учителів математики використовувалися, разом із традиційними формами, різноманітні нові форми і методи оцінювання знань, умінь і навичок майбутніх учителів математики, зокрема й творчі (креативні). С. Гончаренко переконаний, що це сприятиме як організації більш яскравого, різноманітного, творчого освітнього процесу, так і зняттю психічного напруження, стресового стану [3, с. 66]. Під час організації науково-педагогічного дослідження були використані такі методи наукового пізнання: вивчення й аналіз науково-методичної літератури, теоретичне прогнозування, уточнення особливостей моделювання, педагогічне спостереження, опитування, тестування, вивчення результатів пізнавальної діяльності здобувачів тощо, які й допомогли визначити серед наявних методів контролю саме творчі, креативні, здатні посилити інтерес майбутніх фахівців до отримання необхідних професійних компетенцій.

Мета статті – визначити й обґрунтувати основні творчі форми контролю навчальних досягнень, що є актуальними в системі розвитку творчості майбутніх учителів математики.

У результаті проведеного аналізу психолого-педагогічних літературних джерел розкриємо основні функції контролю, які вважаємо актуальними й у процесі реалізації авторської моделі системи розвитку творчості майбутніх учителів математики, як-от: *освітня* (передбачає, що контроль позитивно впливає на поглиблення, розширення, удосконалення й закріплення знань у здобувачів); *діагностична* (контроль навчальних досягнень майбутніх учителів математики уможливлює визначення недоліків та прогалин в їхніх знаннях); *диференціювальна* (результати заходів контролю дозволяють виконати першу диференціацію здобувачів); *стимулювальна* (оцінки в освітньому процесі застосовують чинник стимулювання); *виховна* (розвиває стимулюючі мотиви, зацікавлює у процесі здобуття знань, розвиває вольові якості особистості майбутнього педагога); *розвивальна* (багато особистісних якостей майбутнього вчителя математики розвиваються саме завдяки процедурі контролю); *прогностична* (контроль відстежує динаміку змін, аналізує її тенденції, екстраполює отримані результати на майбутнє); *методична* (за наявності оцінок здобувачів-математиків, якісної та кількісної інформації, отриманої від зворотного зв'язку, педагог аналізує рівень і якість власної педагогічної діяльності); *керуюча* (уможливлює спрямування діяльності майбутніх учителів математики в потрібному методичному напрямі); *коригувальна* (наявні оцінки допомагають педагогові своєчасно внести зміни в освітню, позааудиторну, творчу діяльність здобувачів-математиків, виправити деякі недоліки); *констатувальна* (реалізація даної функції контролю відбувається шляхом фіксування викладачем рівня навчальних досягнень майбутнього вчителя математики в певній сфері його діяльності).

Контроль навчальних досягнень майбутніх учителів математики в рамках реалізації авторської моделі має відбуватися за такими принципами: систематичність контролю; всеохопленість, повнота контролю; диференційованість та індивідуальність контролю; об'єктивність контролю; урізноманітнення форм і видів контролю; єдність вимог до контролю.

Охарактеризуємо детальніше основні методи контролю, які часто використовуються у процесі професійної підготовки педагогів і є актуальними в рамках нашого дослідження.

Дуже важливим методом контролю є *спостереження за освітньою діяльністю здобувачів*. Він допомагає визначити (відстежити) пізнавальні здатності майбутніх педагогів, їхнє ставлення до опанування знань, рівень розвитку самостійної продуктивної, творчої діяльності тощо. *Усне опитування* широко використовується у традиційній системі оцінювання навчальних досягнень здобувачів. Його сутність полягає в постановці запитань здобувачеві, що відповідає змісту навчального матеріалу, і оцінюванні його відповіді [2]. *Письмовий контроль* уможливлює більш повну реалізацію його діагностичної функції. Він сприяє раціональному використанню часу, дозволяє оцінити всіх здобувачів академічної групи водночас, виявляє вміння логічно й послідовно викладати власні думки здобувачем, дотримуватися єдиних вимог до контролю всіх представників групи. *Графічна перевірка* виступає більш індивідуальним методом, уможливлює більш ґрунтовну реалізацію діагностичної й освітньої функцій контролю. Даний метод контролю в педагогічних університетах використовують, зокрема, під час вивчення нарисної геометрії, математичного аналізу тощо. Перевірка практичної підготовки здобувачів-математиків, їхніх умінь і навичок виконання професійних обов’язків, деяких операцій (вимірювання приладами, регулювання й налагодження механізмів тощо) відбувається за допомогою методу *практичного контролю*, який упроваджується в освітній процес шляхом виконання контрольних практичних завдань, що вимагають від майбутніх освітян умінь виконувати певні дії, операції, процеси (індивідуально чи фронтально). Досить часто вживаним в умовах педагогічного університету є *тестування* як метод контролю навчальних досягнень здобувачів

Сучасні методисти виокремлюють чотири основні види контролю, які традиційно використовуються в умовах педагогічного університету. Серед них: попередній, поточний, періодичний, підсумковий. Охарактеризуємо окреслені види контролю, оскільки вони є актуальними в рамках реалізації авторської моделі і не можуть бути відірвані від процесу розвитку творчості майбутніх учителів математики.

Попередній контроль зазвичай організовують для отримання відомостей про рівень знань, з яким здобувачі вищої освіти прийшли на навчання або з яким розпочинають вивчення конкретного предмета чи дисципліни освітньої програми. До попереднього контролю відносять зовнішнє незалежне оцінювання, вступні випробування (для окремих категорій вступників), перевірочні контрольні роботи, пілотажні дослідження, що передують вивченню нових дисциплін (або окремих тем і розділів).

Поточний контроль – це органічна частина всього освітнього процесу, яка є засобом визначення ступеня засвоєння навчальної інформації, який використовується в повсякденній діяльності учасників педагогічного процесу та виражений у регулярних спостереженнях педагога за освітньою діяльністю здобувачів на кожному окремо взятому занятті. Поточний контроль стимулює майбутніх педагогів до систематичного самостійного виконання завдань, творчих наукових проєктів, інших видів освітньої діяльності, яка позитивно впливає на розвиток особистісних, зокрема й творчих, якостей майбутнього педагогічного працівника.

Періодичний (рубіжний, тематичний, модульний, блоковий) контроль навчальних досягнень майбутніх учителів математики показує якість опанування окремих розділів, тем, а також розвиток особистих якостей здобувачів, методичних, організаційних, творчих, пізнавальних, психологічних тощо. Рубіжний контроль може бути проведений в усній і письмовій формі (як письмова контрольна робота), індивідуально або у групах.

Підсумковий контроль здійснюють перед закінченням здобувачами вищої освіти певного етапу навчання в університеті (державні іспити, захист бакалаврських, магістерських робіт тощо) або після закінчення окремих різновидів педагогічної освітньої діяльності, яка вимагає проведення таких контролюючих заходів (захист результатів педагогічної практики, захист курсових проєктів, захист наукових творчих проєктів тощо). Зауважимо, що у процесі підсумкового контролю здебільшого оцінюється рівень навчальних досягнень здобувачів, що має науковий, фаховий, методичний і практичний характер, водночас творча робота майбутніх учителів математики відходить на другий план, а контроль її рівня розвитку можливий лише епізодично.

У традиційному розумінні існують три форми проведення контрольних заходів у процесі практичної підготовки майбутніх учителів математики взагалі та під час розвитку їхньої творчості зокрема: індивідуальна, фронтальна та групова. Крім того, у процесі реалізації моделі системи розвитку творчості майбутніх учителів математики розглядаємо контроль навчальних досягнень здобувачів на лекціях, на практичних і лабораторних заняттях, у позааудиторній діяльності, під час проведення консультацій, заліків і екзаменів. Уважаємо доцільним зупинитися на характеристиці основних форм і методів контролю навчальних досягнень майбутніх учителів математики, актуальних у рамках нашого науково-педагогічного дослідження.

Контроль на лекційних заняттях. Здебільшого окреслені контрольні заходи проводяться у вигляді вибіркового усного опитування здобувачів (традиційний підхід до використання контролю на лекції). Рідше педагогами застосовуються тестові завдання, створені за матеріалом, викладеним раніше, що буде необхідним для зрозуміння нової теми лекційного заняття, або для оцінки рівня засвоєння лекційного матеріалу. Дещо більша різноманітність форм і методів контролю використовується під час проведення інтерактивних лекцій, актуальних у рамках нашого дослідження, оскільки в умовах інформаційного суспільства, масмедійного простору традиційна лекція вже не єдине джерело отримання інформації, тому сучасна освіта вимагає не лише передавання здобувачеві готових знань, а й залучення його до їх здобуття, до використання діалогових форм спілкування, зокрема і на лекціях. Отже, у рамках реалізації авторської моделі можливі, крім традиційних заходів контролю, інтерактивні, творчі (креативні), що здебільшого спрямовані на здобуття знань, використання діалогових форм спілкування, серед яких: пресконференція, дискусія, обговорення-виступ, пові-

домлення-огляд, реферат – аналіз ситуацій, відгук-рецензія, звіт-доповідь, аукціон знань, тренінг та інші методи, що виступають засобами контролю в інтерактивному освітньому процесі.

Контроль на практичних і лабораторних заняттях. Традиційно такий контроль проводять для оцінки готовності майбутніх учителів математики до практичних і лабораторних занять за тематикою, цілями і завданнями, регламентованими планами практично-лабораторних занять. Інші форми й методи контролю використовуються під час проведення інтерактивних практично-лабораторних занять, актуальних у рамках нашого дослідження, оскільки, як зазначалося вище, сучасна освіта вимагає не лише передавання здобувачеві готових знань, а й залучення його до їх здобуття, до використання діалогових форм спілкування, зокрема і на практично-лабораторних заняттях (частково-пошукові практичні й лабораторні заняття, дослідні практичні роботи, дискусійне практичне заняття, практичне заняття – бесіда, кейсове практично-лабораторне заняття, практичне заняття – тренінг, практично-лабораторне заняття за моделлю «Викладач за дверима», практичне заняття – дидактична гра, лабораторні заняття: використання технічних приладів та виконання обчислень у межах дослідів; спостереження; апробація власних методичних розробок; вивчення передового досвіду тощо). У рамках реалізації авторської моделі можливі, крім традиційних, інтерактивні, творчі (креативні) заходи контролю на практично-лабораторних заняттях, що здебільшого спрямовані на здобуття знань, використання діалогових форм спілкування, як-от: ділова гра, круглий стіл, пресконференція, дискусія, обговорення-виступ, семінар-консультація, повідомлення-огляд, олімпіада-турнір, реферат – аналіз ситуацій, відгук-рецензія, звіт-доповідь, аукціон знань, тренінг та інші методи, що виступають засобами контролю в інтерактивному освітньому процесі.

Контроль у позааудиторній діяльності. Уся позааудиторна діяльність майбутніх учителів математики не повинна залишатися без уваги викладачів, кураторів груп (тьютори), заступників деканів із виховної роботи та проректорів. Саме для цього і необхідний контроль позааудиторної роботи здобувачів. Організовується він насамперед із метою перевірки якості виконання домашніх завдань майбутніх освітян, науково-дослідницької діяльності, творчих проєктів, розрахункових і контрольних робіт тощо.

Під час організації позааудиторної діяльності майбутніх учителів математики кураторам груп (тьютори) викладачам дисциплін освітньої програми рекомендується використовувати різноманітні форми і методи оцінювання знань, умінь і навичок майбутніх учителів математики, серед яких: ділова гра, круглий стіл, пресконференція, дискусія, обговорення-виступ, семінар-консультація, повідомлення-огляд, олімпіада-турнір, реферат – аналіз ситуацій, відгук-рецензія, звіт-доповідь, аукціон знань, тренінг та інші методи, що виступають засобами контролю в інтерактивному освітньому процесі, зокрема й у процесі розвитку творчості майбутніх учителів математики.

Контроль під час проведення консультацій, *заліків та екзаменів*. Дані організаційні форми навчання по своїй суті є контрольними заходами або підготовчими до них. Звичайно, у сучасних умовах (в умовах дистанційного навчання, інклюзивної освіти, STEM-освіти, карантину тощо) способи проведення заліків та іспитів можуть бути різноманітними, зокрема й з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних засобів і технологій, платформ для дистанційного навчання тощо. Проте все це не змінює сутності їх як традиційних заходів контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Висновки. Комплексне використання різноманітних традиційних форм і методів контролю й оцінювання навчальних досягнень здобувачів, а також творчих форм і методів оцінювання знань, умінь і навичок майбутніх учителів математики, що виступають засобами контролю в інтерактивному освітньому середовищі, позитивно впливатиме як на процес професійної підготовки майбутніх педагогічних працівників загалом, так і на розвиток їхньої творчості зокрема. Перспективи подальших досліджень в окресленому напрямі вбачаємо в розробленні інших організаційно-методичних засад розвитку творчості майбутніх учителів математики.

Використана література:

1. Бурчак С. Розвиток творчості здобувачів вищої освіти у процесі дистанційного навчання. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2020. Вип. 1 (42). С. 64–71.
2. Лузан П. Методи контролю в системі активізації навчання студентів. Н*ауковий вісник Національного аграрного університету* : збірник наукових праць. Київ, 2003. Вип. 67. С. 157–169.
3. Професійна освіта : словник / уклад. С. Гончаренко та ін. Київ : Вища школа, 2000. 380 с.
4. Романишина Л. Система поетапного контролю навчальної діяльності студентів педагогічних університетів за модульно-рейтинговою технологією навчання з дисциплін природничого циклу : дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Київ, 1997. 454 с.
5. Ягупов В. Педагогіка : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2002. 560 с.

References:

1. Burchak S. O. (2020) *Rozvitok tvorchosti zdobuvachIv vischoYi osviti v protsesi distantsiynogo navchannya. Visnik Gluhivskogo natsionalnogo pedagogichnogo universitetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Vipusk 1 (42)*. [Development of Creativity of Higher Education Applicants in the Distance Learning Process]. GluhIv : RVV GNPU imeni O. Dovzhenka, 2020. Pp. 64–71. [in Ukrainian].
2. Luzan P. G. (2003) Metody' kontrolyu v sy'stemi akty'vizaciyi navchannya studentiv. [Methods of control in the system of activating student learning]. Naukovy'j visnyk Nacionalnogo agrarnogo universytetu : zb. nauk. pr. Kyiv: 2003. Pp. 157–169. [in Ukrainian].
3. (2000) Profesijna osvita : slovnyk. [Vocational education: a dictionary] / uklad. S. U. Goncharenko ta in. Kyiv : Vy'shha shkola, 2000. 380 p. [in Ukrainian].

4. Romany’shy’na L. M. (1997) Systema poetapnogo kontrolyu navchalnoyi diyalnosti studentiv pedagogichny’h universy’tetiv za modul’-rejty’ngovoyu tehnologiyeyu navchannya z dyscyplin pryrodnychogo cyklu. [The system of step-by-step control of educational activity of students of pedagogical universities by module-rating technology of training in natural cycle disciplines]. dys’ … dokt. ped. nauk: 13.00.04. Kyiv, 1997. 454 p. [in Ukrainian].
5. Yagupov V. V. (2002) Pedagogika: navchal’ny’j posibny’k. [Pedagogy: a textbook]. Kyiv : Ly’bid’, 2002. 560 p. [in Ukrainian].

Burchak S. O. Creative forms and methods of control OS educational achievements of applicants in pedagogical university

The article is devoted to the definition of creative forms and methods of control of educational achievements of higher education students at the Pedagogical University. The pages of the publication present the current state of quality of education, data from international organizations, which prove that the level of development of creative thinking of specialists, their creative activity, logical thinking, critical and original thinking is insufficient. Therefore, control is an integral part of the process of diagnosing the educational achievements of higher education and is one of the most effective means of determining the qualitative and quantitative parameters of university education. In addition, the publication provides an analysis of the views of scientists on the types and forms of existing traditional control in educational institutions, its functions and principles.

Considerable attention in this publication is devoted to the peculiarities of the control of the initial achievements of higher education students, which has a positive effect on the development of their creativity. Thus, the article presents the main methods of control, which are often used in the training of teachers and are relevant in the development of their creativity (observation of educational activities of applicants, oral examination, written control, graphic testing, practical control, testing, etc.). However, proposed four main types of control, which are traditionally used in the pedagogical university (preliminary, current, periodic, final), which are relevant in the implementation of the author’s model and can not be detached from the creative development of future mathematics teachers.

As part of the implementation of the author’s model, in addition to traditional control measures, interactive, creative, which are mostly aimed at acquiring knowledge, the use of dialogic forms of communication: press conference, discussion, discussion-speech, message-review, abstract-analysis of situations, response-review, report, knowledge auction, training and other methods that serve as a means of creative control in the interactive educational process of the Pedagogical University.

Key words: *control, applicants for higher education, pedagogical university, creative methods, higher school, pedagogical workers.*

УДК 378.046-021.68:796:342
DOI https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.76.05

Верітов О. І.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

У статті схарактеризовано методи дистанційного навчання, а саме: методи групового викладання без зворотного зв’язку; методи індивідуального навчання із зворотним зв’язком; методи, що передбачають активну взаємодію між всіма учасниками освітнього процесу, з огляду на можливість їх застосування у процесі формування підприємницької культури майбутніх бакалаврів із фізичної культури і спорту. Визначено, що більшість методів групового викладання без зворотного зв’язку (онлайн-лекції, модулі «База даних» і «Книга» Moodle) можуть бути використані як засоби надання й узагальнення теоретичного матеріалу навчальних дисциплін. Використання модулів «Вибір», «Тест» і «Завдання» Moodle дозволяє проводити опитування з метою перевірки розуміння й стимулювання осмислення студентами навчального матеріалу. Отже, зазначені методи навчання можна розглядати як механізми забезпечення зворотного зв’язку між викладачами та студентами, здебільшого для контролю самостійної роботи останніх. Визначено, що практичну цінність для процесу формування підприємницької культури майбутніх бакалаврів із фізичної культури і спорту має: використання модуля «Посилання» Moodle (для підкріплення лекційного матеріалу наочними прикладами відповідно до теми обговорення); метод створення глосаріїв (для створення ресурсу «Корисні поради» з метою узагальнення досвіду студентів під час вивчення практичних дисциплін, створення області обміну корисними відео, зображеннями або звуковими файлами); використання модулів «Форум» та «Чат» Moodle (для довготривалого онлайн-обговорення суперечливих питань та як центр допомоги, де викладачі можуть дати пораду студентам, а також студенти можуть дати поради один одному); використання модуля «Вікі» Moodle (для сумісного створення студентами контенту, спрямованого на формування підприємницької культури); проведення ZOOM-конференцій зі стейкхолдерами (для обговорення між студентами та підприємцями-практиками найбільш актуальних питань працевлаштування, підприємницьких ризиків, кар’єрних перспектив у галузі тощо).

Ключові слова: *підприємницька культура, методи навчання, дистанційне навчання, платформа Moodle, контроль самостійної роботи, конференції зі стейкхолдерами.*

Реалії сучасного освітнього процесу майбутніх бакалаврів зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» диктують необхідність взаємодії студентів і викладачів, незважаючи на час і відстань. Це особливо важливо